

Jaarbeeld 2023

UMCG Centrum voor Revalidatie

Samen bouwen aan de toekomst

umcg - Centrum voor Revalidatie

Voorwoord

Beste lezers,

Het jaar 2023 stond in het teken van bouwen. We vierden dat 60 jaar geleden Beatrixoord als revalidatiecentrum voor tuberculosepatiënten in gebruik is genomen. En dat er definitief groen licht is gegeven aan de bouw van een nieuwe vleugel voor Klinische Neurorevalidatie en een nieuw restaurant.

Een project in opbouw is het programma Rehabilines. We bouwen aan een databank waarin revalidatiegegevens van patiënten worden opgeslagen. Een bron van informatie voor onderzoek en onderzoekers, die bijdraagt aan evidence based behandelen en ontwikkeling van nieuwe revalidatieprogramma's. Verderop leest u meer over Rehabilines.

We hebben gebouwd aan een nieuw organogram en aan plannen om de complexe zorg die we bieden te vertalen naar eenvoudiger werkwijzen. Ook zijn we samen met de leverancier gestart met het bouwen van een planningstool in Epic, het patiëntinformatiesysteem. We zijn hierin voorloper en zullen mogelijk als eerste revalidatiecentrum gaan werken met een programma waarin zowel patiëntgegevens, de patiëntplanning, tijdschrijven en declareren in één systeem beschikbaar is.

In de zomer 2023 is besloten om in het UMCG een extra cluster (PRP) op te richten, waarin het Universitair Centrum Psychiatrie, het CvR en de Paramedische en psychosociale vakgroepen een plek krijgen. Na de zomer is de clustervoorzitter en de managing director benoemd. De RvB heeft hen de opdracht gegeven een inrichtingsplan te schrijven voor het cluster, in lijn met de inrichtingsplannen van andere clusters van het UMCG. In de loop van 2023 is hier verder op doorgebouwd. Het plan wordt in het voorjaar 2024 opgeleverd.

Hebben we dan alleen succesvolle bouwprojecten? Nee, helaas niet. De inzetbaarheid van onze medewerkers is het afgelopen jaar afgenomen. Het verzuimpercentage is hoog. Ook blijven de financiën ons bezig houden. In 2023 is het dankzij een aantal incidentele meevallers nog gelukt het financieel jaar positief af te sluiten, voor 2024 voorzien we opnieuw een tekort op de begroting. De kosten van de zorg en faciliteiten houden geen gelijke tred met de vergoeding die we voor de geleverde zorg ontvangen.

Het besluit om de pilot Revaliderend Leren stop te zetten en te focussen op een nieuw programma voor Klinische Neurorevalidatie getuigt van voortdurende aanpassing aan veranderende inzichten en ervaringen.

Kortom, er zijn genoeg uitdagingen om in 2024 mee aan de slag te gaan.

Hartelijke groet,

Jan Geertzen en Annemieke Weijling
Bestuur UMCG Centrum voor Revalidatie

2023 in woord en beeld

Exoskelet: therapeuten opgeleid

Daniëlle Stoop is de kartrekker voor de inzet van het exoskelet bij het CvR. Afgelopen jaar heeft zij een protocol gemaakt waarin beschreven wordt hoe de trainingen worden vormgegeven. Waar de planning rekening mee moet houden en welke ruimtes toegankelijk zijn voor de training.

Het CvR beschikt momenteel over één exoskelet. Een hulpmiddel dat naar verwachting 6 tot 8 jaar meegaat. Daniëlle: 'We kijken nu al naar vervanging. Het huidige skelet is gesubsidieerd door Stichting Beatrixoord Noord-Nederland. We zullen nu op zoek moeten naar andere (externe) geldschieters.'

In het CvR voert Henderyke Wonink een onderzoek uit naar o.a. de effecten van looptraining met een exoskelet op de loopfunctie van de patiënt. Ze doet dit onder begeleiding van dr. Juha Hijmans, bewegingswetenschapper en wetenschappelijk hoofd CIL van het revalidatiecentrum.

Daniëlle: 'Het exoskelet kan ingezet worden bij alle patiënten met een hulpvraag op het gebied van lopen. Op dit moment zijn het met name patiënten van de afdeling dwarslaesie die voor therapie worden ingepland. De looprobot wordt op maat ingesteld, afhankelijk van capaciteit en beweging van de patiënt. Hij ondersteunt de patiënt bij het lopen en doen van de oefeningen in stand. Het mooie is dat de patiënt wel zelf de krachten levert en daarmee ook zijn conditie opbouwt. De looprobot monitort het aantal stappen, duur van staan en lopen, en de mate van ondersteuning.'

Omdat de ervaringen met het gebruik van het exoskelet in de revalidatiebehandeling zo positief zijn, hebben in 2023 nog eens vier fysiotherapeuten een opleiding trainer level 2 gevolgd en met succes afgerond. In totaal zijn er nu 7 gekwalificeerde fysiotherapeuten actief binnen het CVR.

Lotgenotendagen

Met wie kun je beter sparren dan met iemand die hetzelfde heeft meegemaakt als jij? Daarom werken we samen of bieden we verenigingen een platform om in contact te komen met (nieuwe) leden. Belangenverenigingen zijn voor patiënten met een chronische ziekte of blijvend letsel heel belangrijk. De vereniging Kort(er)MaarKrachtig (KMK) voor mensen met een reductie of amputatie van ledematen, was meerdere keren aanwezig bij een lotgenotendag op Beatrixoord in Haren. Ze waren ook present bij de Open Dag van de poli Handtherapie in Groningen.

Uniek Sporten heeft in 2023 samen met Stichting BEA een inloopochtend georganiseerd. Er was veel belangstelling om kennis te maken met framerunning, rolstoelgolf, rolstoelbasketbal, bewegen op muziek, rolstoeltennis en andere sporten. Een super geslaagde zaterdagochtend en unieke manier voor sporters met een beperking om kennis te maken met andere sporten en sporters.

2023 in woord en beeld

Gezondheid en Leefstijl

Het programma Gezondheid en Leefstijl zetten we actief in. Een programmateam ontwikkelt trajecten om patiënten te helpen bij het volgen van een gezonde levensstijl. Dit moet leiden tot een betere gezondheid. Het programma is gestart binnen het team Pijnrevalidatie.

Vanuit een holistische benadering wordt het programma ingezet. De gezondheid van de mens staat centraal in plaats van zijn ziekte. Er is al veel aandacht voor leefstijl binnen de revalidatietherapie, de ervaring leert echter dat veel patiënten terugvallen in oud gedrag als de begeleiding stopt. 'Gezondheid en Leefstijl is niet dwingend. We verplichten de patiënt niet een bepaalde leefwijze te volgen, we helpen patiënten én medewerkers op weg naar gedragsverandering', aldus Rennie Fopma lid van het kernteam.

Het programma Gezondheid en Leefstijl is er niet alleen voor patiënten. Ook medewerkers van het CvR hebben baat bij een goede balans.

Samenwerkingsnetwerk NPN

Netwerk Pijnrevalidatie Nederland (NPN) is in 2023 opgericht en bestaat uit 8 revalidatiecentra. Het UMCG CvR is deelnemer van het eerste uur. NPN zet zich in voor toekomstbestendige integrale excellente pijnrevalidatie voor mensen met complexe chronische pijnproblematiek.

In het NPN werken de deelnemende centra voor Medisch Specialistische Revalidatie (MSR) actief samen op het gebied van zorg, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. Het gemeenschappelijke doel is het onderhouden afstemmen en het blijven verbeteren van MSR in samenwerking met regionale partners, patiëntenorganisaties en zorgverzekeraars.

Binnen het NPN bestaan 2 commissies, de Commissie Zorg & Positionering en de Commissie Onderzoek & Onderwijs (O&O). Dr. Rita Schiphorst Preuper, revalidatiearts en deelnemer namens het CvR: 'Vanuit de Pijnrevalidatie binnen het CvR nemen we als team enthousiast deel aan beide werkgroepen en werken we aan de verdere ontwikkelingen. Het is een verrijking om op deze wijze contact te hebben met de andere pijnrevalidatie teams en zo gezamenlijk te werken aan de toekomst van de (landelijke) pijnrevalidatie.' Meer info op nnpn.nu

2023 in woord en beeld

Ervaringsdeskundigen

Het CvR heeft twee ervaringsdeskundigen in dienst. Zij ondersteunen de behandelteams Neurorevalidatie en Dwarslaesierevalidatie. Patiënten vinden het contact met de ervaringsdeskundigen zeer waardevol. De inzet van de ervaringsdeskundige is breed. Van het delen van praktische tips tot het voeren van intensieve gesprekken over hoe te leren leven met je beperking. Vooral bij niet aangeboren letsel, na een opgelopen trauma, kan een gesprek met een lotgenoot bijdragen aan herstel en zicht geven op een leven met letsel.

Jelle Reijenga heeft de zorgverleners van het team dwarslaesie getrakteerd op een 'ervaringslunch'. Zo konden ze zelf ervaren hoe complex eenvoudige handelingen zijn voor mensen met een (incomplete) dwarslaesie.

Henriëtte Mekkring en Jelle Reijenga

Congressen Dwarslaesiegenootschap en Pijn

Volgen van nieuwe ontwikkelingen, delen van kennis uit onderzoeken en contact leggen met specialisten uit andere landen of (academische) ziekenhuizen zijn speerpunten van het UMCG CvR. Voor het Nederlands-Vlaams Dwarslaesie Genootschap heeft het CvR dwarslaesieteam in maart een congres georganiseerd met als thema: 'Fit in Body & Mind'.

Het team Pijnrevalidatie heeft i.s.m. het Wenckebach een groot internationaal congres 'Forum Back and Neck Pain' opgezet, waaraan meer dan 300 bezoekers deelnamen. Onze zorgprofessionals participeerden door nieuwe onderzoeksresultaten te delen en het geven van inleidingen en posterpresentaties. Prof. Dr. Michiel Reneman, revalidatiearts: 'Het thema 'Embrace Complexity' heeft veel aandacht getrokken. Door onderzoeksresultaten met elkaar te delen, kunnen we het functioneren van mensen met chronische rug- en nekklachten positief beïnvloeden.'

INTERNATIONAL FORUM

**18th International Forum for
Back and Neck Pain Research
in Primary Care**

Groningen, The Netherlands

2023 in woord en beeld

Duurzaam UMCG

Binnen het UMCG CvR is een Green Team actief. Opdracht van het team is bevordering van bewustwording op thema's uit het duurzaamheidsprogramma. Diverse acties zijn in 2023 uitgevoerd waaronder energiebesparende maatregelen zoals: zonnepanelen op het dak van de Technische Dienst, energiezuinige gasturbines en verlichting gekoppeld aan bewegingsmelders.

We waarderen duurzaam woon-werk-verkeer door o.a. medewerkers op de 'fiets naar je werk dag' te ontvangen met een gezonde traktatie. Verspilling gaan we tegen door het gebruik van een eigen, afwasbare beker aan te moedigen. Alle medewerkers konden een gratis mok voor koffie of thee uitzoeken van de mokkenwand.

Kerstdiner

Voor de klinische patiënten van het Centrum voor Revalidatie, locatie Beatrixoord, wordt jaarlijks een kerstdiner georganiseerd, met alles er op en eraan! 4 gangen, mooi gedekte tafels, sfeerverlichting en een keuken die uitpakt. Met hulp van vele vrijwilligers en medewerkers wordt onze patiënten een fantastische avond aangeboden.

CvR actief tijdens Open Dag UMCG

De Open Dag van het UMCG is door bijna 15.000 mensen bezocht. De Handenpoli én het Motion Lab vertegenwoordigden het CvR. We hebben honderden bezoekers ontvangen. Zij hebben kennis gemaakt met verschillende expertises en met enkele vakgebieden waar we veel mee samenwerken.

Een aantal van de door ons georganiseerde activiteiten: de ergotherapeut aan het werk, pinda's doppen met één hand, gebruik van VR bij revalidatie, en ervaren welke technieken je gebruikt om te kijken hoe je loopt. De gipsmeesters waren aanwezig om meegebrachte knuffels van een gipsen arm of pootje te voorzien. Het doel van de dag 'laten zien wat revalideren is en wie en wat daar bij komt kijken', is gezien de enthousiaste reacties behaald.

2023 in woord en beeld

Projectenfabriek

Sinds 1.5 jaar werkt het CvR met de methode Projectenfabriek om grote, organisatie brede projecten uit te voeren die impact hebben op medewerkers, patiënten en organisatie. De Projectenfabriek helpt een duidelijke scope aan te brengen, doelen te formuleren en kent een gestructureerde werkwijze om gedurende het project de voortgang te bewaken. Enkele van de projecten die in 2023 zijn opgestart en/of afgerond:

*Eenvoud in Complexe Zorg

Over dit project is een artikel in het Revalidatie Magazine verschenen. Maatregelen zijn getroffen om het plannen van afspraken beter te stroomlijnen. Acties n.a.v. het project: Medewerkers werken volgens een structuurrooster, planning plant binnen vaste bloktijden, elke patiënt krijgt een revalidatiecoördinator en patiënten ontvangen eerder (4 weken vooruit) hun afsprakenrooster.

* Nieuwbouw Neurorevalidatie en restaurant

We verbouwen terwijl de winkel open blijft. Het oude restaurant is afgebroken, tijdelijke horeca voorzieningen zijn ingericht. In 2024 starten we met de nieuwbouw. Voor de klinische afdeling Neurorevalidatie bouwen we een geheel nieuwe vleugel. Het project moet medio 2025 klaar zijn.

* EPIC4all

Opdracht is een programma te bouwen voor registratie van patiëntgegevens, planning, tijdschrijven en declareren. Het project moet eind 2024 worden opgeleverd.

* Patiëntenpanel in het kader van leefstijl

Een patiëntenpanel is ingericht met als doel de zorg beter aan te laten sluiten bij de behoefte en verwachtingen van de patiënt. Insteek: 'meer regie over de eigen gezondheid'.

CvR in het nieuws

Wings for Life World Run

Op 7 mei heeft de organisatie Wings for Life World Run Beatrijsoord bezocht. Een wereldwijd georganiseerd event waar je loopt tegen een 'virtuele' tegenstander. Als de virtuele tegenstander je heeft ingehaald stopt de race. Het startgeld komt geheel ten goede aan het goede doel: onderzoek naar dwarslaesie.

Doek valt voor hertenkamp

Op het terrein van de dierenweide komt de nieuwe vleugel voor Neurorevalidatie en een nieuw restaurant. Vlak voor de zomervakantie zijn de herten verhuisd. Het is even wennen, maar voor de herten en geiten is een goed onderdak gevonden.

4 Mijl van Groningen

Op zaterdag 7 oktober was de 4Mijl4You met deelnemers van de Mytyschool. Het wedstrijdteam dat op zondag 8 oktober van start is gegaan heeft het podium behaald met een derde plaats in de bedrijvencompetitie.

Paralympisch Centrum Noord (PCN) geopend

Op 18 november is het PCN geopend. Een samenwerking tussen St. BEA, UMCG CvR en Topsport Noord dat de verbinding met NOC-NSF verzorgt. PCN is specifiek bedoeld voor topsporters met een beperking die in een regionaal trainingscentrum werken aan hun sportdoelen. Faciliteiten en begeleiding wordt door St. BEA en UMCG CvR beschikbaar gesteld.

EO komt filmen

Voor het programma Familiediner heeft de EO in december opnames gemaakt in het CvR. Een patiënt van de afdeling dwarslaesie en zijn gezin werden in het zonnetje gezet en verrast met een diner voor familie en vrienden. De uitzending was op 6 maart 2024.

Onderzoek en Onderwijs

Het UMCG CvR is het enige academische revalidatiecentrum in Nederland. Studenten van de RUG en van de Hanzehogeschool vinden opleidingsplaatsen binnen alle vakdisciplines van het CvR. Daarnaast wordt volop ingezet op wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van betere patiëntenzorg. Evidence Based behandelen is de basis voor onze behandelmethodes. Bestuurders en medewerkers zijn actief in de revalidatienetwerken en hebben hierin bestuurlijke functies.

Wetenschappelijke impact

In 2023 zijn 7 Phd-studenten gepromoveerd. De wetenschappelijke impact binnen EXPanD en Leefstijl telt in totaal 101 wetenschappelijke publicaties. EXPanD staat voor Extremities, Pain and Disability. Onlangs is expliciet de richting Leefstijl toegevoegd. De effecten van een actieve leefstijl op de revalidatie en herstel naar een zo zelfstandig mogelijk leven is volop in onderzoek.

Sociale Impact

We vinden het belangrijk de kennis die we opdoen beschikbaar te stellen aan derden. Het is een belangrijk onderdeel van ons werk. We laten de buitenwereld zien en ervaren wat het belang van revalidatiegeneeskunde is en welke behandelmethodes we inzetten. Dit doen we o.a. door het geven van lezingen, het verzorgen van workshops, het leveren van een bijdrage aan een lotgenotendag of het publiceren van columns.

7

Promoties

101

Publicaties

47

Sociale Impact

Rehablines

Rehablines: een bron voor wetenschappelijk onderzoek

Rehablines is een databank voor de revalidatiezorg. In de databank worden alle gegevens opgeslagen die, na toestemming van de patiënt, tijdens de zorg worden verzameld. Deze gegevens mogen gebruikt worden voor wetenschappelijk onderzoek en onderwijs.

Met Rehablines wordt ingezet op het efficiënt uitvoeren van hoogwaardig wetenschappelijk onderzoek gericht op aantoonbaar effectief behandelen voor de korte en lange termijn. Rehablines is in lijn met de positionering van het UMCG als academisch kenniscentrum en zal bijdragen aan verbetering van de kwaliteit van de revalidatiebehandeling.

Inzichten verkregen uit onderzoek, waaraan data van Rehablines ten grondslag ligt, worden beschikbaar gesteld aan zowel interne- als externe belanghebbenden waaronder behandelaren, patiënten, zorgverzekeraars en overheid.
Zie ook: umcgresearch.org

Onderzoek en Onderwijs uitgelicht

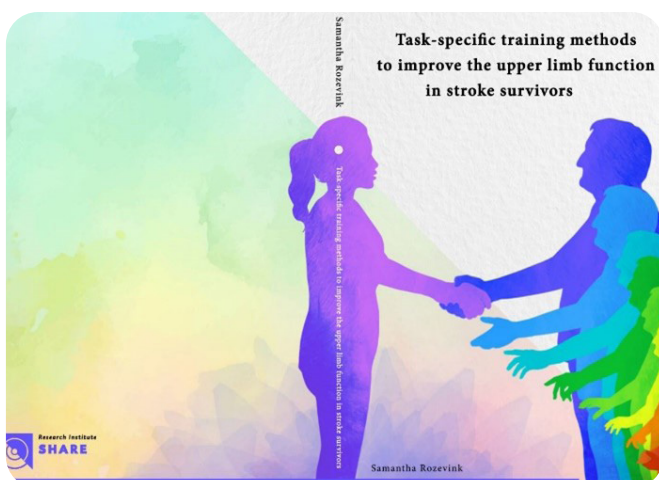
Bewegingswetenschapper **Samantha Rozevink** (1995) is gepromoveerd op haar studie: 'Taak-specifieke trainingsmethoden om de functie van de bovenste ledematen bij patiënten na een beroerte te verbeteren'.

Na een beroerte is vaak de arm en/of handfunctie aangedaan, wat zorgt voor een verminderde functie. Taak-specifiek trainen is belangrijk om de functie weer te verbeteren. Door de stijging in het aantal patiënten, maar de afname in de hoeveelheid beschikbare therapeuten, moet er worden gezocht naar andere manieren om taak-specifiek te trainen met patiënten.

In het proefschrift beschrijft Samantha twee methodes, namelijk groepstraining en thuistraining, om de functie van de arm/hand te verbeteren met minimale inzet van therapeuten.

Het advies dat wordt meegegeven voor vervolgonderzoek: 'patiënten meer betrekken bij het ontwikkelen van trainingsapparaten en trainingsprogramma's. Zo zorg je voor een optimale aansluiting bij de doelen en wensen van patiënten'.

Het proefschrift van Samantha is door het Dutch Congress of Rehabilitation Medicine geselecteerd voor de beste 3 proefschriften in 2023. [Link](#)

Henderyke Wonink (1996) werkzaam als fysiotherapeut in team Dwarslaesie/NMA, heeft in 2021 haar master Fysiotherapiewetenschappen aan de Universiteit van Utrecht afgerond. Haar masterscriptie is in 2023 gepubliceerd in het European Journal of Neurology en is te vinden via deze [link](#).

Henderyke maakte deel uit van een onderzoeksgroep van het UMC Utrecht die de impact van twee spierziektes (CIDP en MMN) op activiteiten en participatie in het dagelijks leven in kaart heeft gebracht. Hiervoor is een enquête opgesteld en door 250 mensen met een spierziekte ingevuld.

Het blijkt dat de meeste mensen met de spierziektes CIDP en MMN beperkingen ervaren in het dagelijks leven en dan met name op het gebied van mobiliteit (jenzelf kunnen verplaatsen) of in de fijne motoriek. De mate van ervaren beperkingen in het dagelijks leven hoeft niet overeen te komen met de mate van tevredenheid.

Henderyke: 'De boodschap die we mee willen geven is dat de impact van een spierziekte op het dagelijks leven een 'normaal' onderwerp van gesprek is met een arts (bijvoorbeeld huisarts, neuroloog of revalidatiearts). Het kan zinvol zijn om verwezen te worden naar een revalidatiearts voor een verdere behandeling gericht op het omgaan met de beperkingen en het verbeteren van de tevredenheid met het dagelijks leven.'

Kwaliteit en Veiligheid

Patiëntervaringen

Om onze behandelingen en het verblijf op het revalidatiecentrum te verbeteren maken we gebruik van feedback die we van patiënten ontvangen. Dit jaar hebben 588 patiënten een terugkoppeling gegeven.

Incidentmeldingen

Het afgelopen jaar zijn er 243 Decentrale Incident Meldingen (DIM) gedaan. Dit is vrijwel gelijk aan het aantal meldingen in het voorgaande jaar.

De meeste DIM zijn afkomstig van de klinische afdelingen. Met name op de afdeling Neurorevalidatie (C4) en Dwarslaesierevalidatie (BO) worden veel meldingen gedaan. Evenals voorgaande jaren betreft het voornamelijk meldingen rondom medicatiefouten of valincidenten. Door incidenten gezamenlijk in vertrouwen en openheid te behandelen, kunnen we de kwaliteit en veiligheid van onze patiëntenzorg verbeteren.

Elk incident wordt geanalyseerd en er vindt terugkoppeling plaats aan de melder en betrokkenen. Vaak worden kleine verbetermaatregelen genomen en onder de aandacht gebracht van betrokkenen in werkoverleggen of tijdens het bespreken van casuïstiek.

Patiëntervaringen

Nieuws van de CAR

Leden van de Cliëntadviesraad hebben in 2023 patiëntinterviews gehouden. In twee sessies zijn steeds 30 patiënten gesproken en is veel informatie verkregen. Zowel poliklinische als klinische patiënten zijn gehoord. Naar aanleiding van de input is een aantal aanbevelingen aan het bestuur gedaan.

Ook is de CAR uitgenodigd deel te nemen aan het proefpannel satellietkeuken. Samen met patiënten en medewerkers zijn een aantal gerechten beoordeeld die volgens het nieuwe voedingsconcept in de satellietkeuken zijn bereid. In het kader van delen en leren van elkaar heeft de CAR de cliëntadviesraad van het UCP en van Revalidatie Friesland bezocht.

Adviezen zijn uitgebracht over:

- * Behandelprincipes Neurorevalidatie
- * Begroting 2023
- * Hygiëne
- * Zorgpaden 2.0

Terugkoppeling ervaringsindicatoren 2023

In 2023 werd de behandeling in het CVR door patiënten met gemiddeld een 8,7 beoordeeld. Hiermee liggen we net boven het landelijk gemiddelde van 8,6 voor de revalidatiecentra. In totaal hebben 588 patiënten een Patiënt Ervarings Monitor (PEM) vragenlijst ingevuld voor de kliniek of polikliniek. Veel genoemde positieve punten zijn:

- * De kennis van het dossier door (para)medici
- * Het vertrouwen van ouders en patiënten in de (para)medici
- * De vriendelijkheid en betrokkenheid van de medewerkers

Als verbeterpunten komen naar voren:

- * De uitleg van bijwerkingen van medicatie
- * De tijd op de wachtlijst
- * De tevredenheid over het behandeltraject

In 2023 werkten we met 780 medewerkers direct of indirect aan de patiëntenzorg in het UMCG Centrum voor Revalidatie.

Polikliniek locatie Groningen

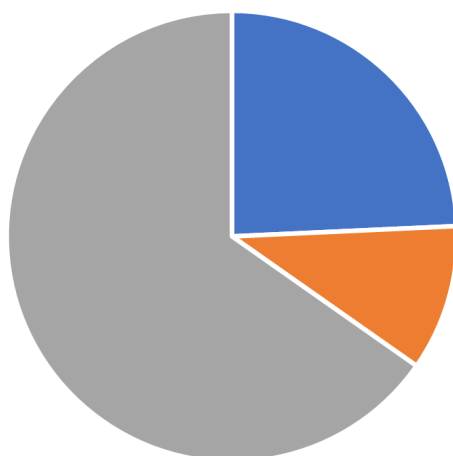
In Groningen hebben behandelaren 1781 patiënten gezien voor een eerste consult. Het aantal patiëntgebonden uren was 6614.

Beatrixoord, locatie Haren

In 2023 zijn 768 patiënten op locatie Beatrixoord klinisch opgenomen. Hiervan zijn 680 als nieuwe patiënt aan een behandeling begonnen. Het totaal aantal verpleegdagen was 33.175.

4789 patiënten hebben een poliklinische revalidatiebehandeling gevolgd op locatie Beatrixoord waarvan 2489 patiënten in 2023 zijn gestart met een behandeling.

aantal

■ Polikliniek Groningen ■ Klinische patiënten ■ Poliklinische patiënten Beatrixoord

UMCG Centrum voor Revalidatie
Dilgtweg 5, 9751 ND Haren
Postbus 30.002, 9751 RA Groningen

communicatie@cvr.umcg.nl
www.revalidatie.umcg.nl

*foto p.6 (r) en 15 Anne van der Haak-Feller
overige foto's: stockfoto's, eigendom UMCG CvR*

